

3. Doraș S. Criminalistica. Ed. Carreta Juridică. Chișinău, 2011.

4. Gheorghiuță M. Sarcinile investigațiilor criminalistice la fața locului. În: Criminalistica în serviciul justiției: constatări, tendințe și realizări. materialele Simpozionului internațional de criminalistică, 19-20 septembrie 2008. ULIM. Chișinău, 2009.

5. Gheorghiuță M. Tratat de criminalistică. FEP Tipografia centrală. Chișinău, 2017.

6. Golubenco Gh., Gugu A. Considerații privind noțiunea de loc al faptei. În: Criminalistica în serviciul justiției: constatări, tendințe și realizări. materialele Simpozionului internațional de criminalistică, 19-20 septembrie 2008. ULIM. Chișinău, 2009.

7. Rusu V. Particularități de procedură penală în privința minorilor. Ed. PONTOS. Chișinău, 2001.

8. Rusu V., Pop O. Urmărirea penală în cauzele cu minori. Ed. PONTOS. Chișinău, 2008.

9. Stancu Em., Manea T. Tactică criminalistică (I). Ed. Universul juridic. București, 2017.

10. Дулов А. В. Основы психологического анализа на предварительном следствии. М., 1973.

11. Калмыков С. П. Следственный осмотр. М., 1969.

12. Калугина Н. Г. Этические основы следственных действий по делам о преступлениях несовершеннолетних. Монография. ВИПК МВД России. Домодедово 2000.

13. Каневский Л. Л. Организация расследования и тактика следственных действий по делам несовершеннолетних. Уфа, 1978.

DESPRE AUTOARE/ABOUT

AUTHOR
POPA Alina,
doctorandă,
Universitatea de Studii Europene
din Moldova

POPA Alina,
PhD student,
University of European Studies
of Moldova
e-mail: alina.drob@yahoo.com
tel. 069288900.

CZU 343.3/.7

ELEMENTE DE DREPT PENAL COMPARAT PRIVIND SEDIUL NORMATIV DE INCRIMINARE A INFRAȚIUNII DE LĂSARE ÎN PRIMEJDIE

Tatiana CIORICI
masterandă

În actualele condiții, când societatea este într-o dezvoltare și perfecționare continuă, normele juridice la fel sunt afectate de schimbările societății. Uneori acestea necesită chiar o modificare substanțială, care ar corespunde faptelor comise în realitatea obiectivă.

Unul dintre cele mai eficiente mijloace de ajustare și adaptare a legislației la evenimentele prezentului, o constituie și analiza de drept comparat în vederea preluării bunelor practici, pentru armonizarea propriei legislații. În cele ce urmează, ne propunem să realizăm un studiu de drept penal comparat privind sediul normativ de incriminare a infracțiunii de lăsare în primejdie, care, în final, să constituie și un suport științifico-normativ de modificare și completare a propriei legislații penale.

Cuvinte-cheie: *infracțiune, drept penal comparat, lăsarea în primejdie, sancțiune, state ex-sovietice, sediul normativ de incriminare, armonizare.*

ELEMENTS OF COMPARATIVE CRIMINAL LAW REGARDING THE NORMATIVE SEAT OF CRIMINALIZATION OF THE CRIME OF ENDANGERMENT

In the current conditions, when the company is in a continuous development and improvement, the legal norms are likewise affected by the changes of the company. Sometimes they even require a substantial change, which would correspond to the facts committed in the objective reality.

One of the most efficient means of adjusting and adapting the legislation to the events of the present, is the comparative law analysis in order to take over the best practices, in order to harmonize its own legislation. In the following, we intend to carry out a comparative criminal law study on the normative headquarters of criminalization of the crime of leaving in danger, which in the end will also constitute a scientific-normative support for amending and supplementing its own criminal law.

Keywords: *criminal offence, comparative criminal law, leaving in danger, sanction, ex-Soviet states, the normative headquarters of incrimination, harmonization.*

Introducere. Infracțiunea de lăsare în primejdie este incriminată în art.163 C.pen. al Republicii Moldova, situat în Capitolul II cu titlul *Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei*.

Din însăși denumirea Capitolului precitat, reiese că infracțiunile pe care le încorporează, în funcție de obiectul juridic special, pot fi clasificate în mai multe categorii:

1. Infracțiuni contra vieții persoanei: omorul intenționat –

art.145 C.pen.; omorul săvârșit în stare de afect – art.146 C.pen.; pruncuciderea – art.147 C.pen.; lipsirea de viață la dorința persoanei (eutanasia) – art.148 C.pen.; lipsirea de viață din imprudență – art.149 C.pen.; determinarea sau înlesnirea sinuciderii – art.150 C.pen.; justificarea publică a sinuciderii – art.150¹ C.pen. al R.Moldova.

2. Infracțiuni contra sănătății persoanei: vătămarea inten-

ționată gravă a integrității corporale sau a sănătății – art.151 C.pen.; vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății – art.152 C.pen.; vătămarea gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății în stare de afect – art.156 C.pen.; vătămarea gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății cauzată din imprudență – art.157 C.pen. al R.Moldova.

3. Infrațiuni care pun în pericol viața și sănătatea persoanei: amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății – art.155 C.pen.; traficul de organe, țesuturi și celule umane – art.158 C.pen.; provocarea ilegală a avortului – art.159 C.pen.; efectuarea ilegală a sterilizării chirurgicale – art.160 C.pen.; efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământul pacientei – art.161 C.pen.; neacordarea de ajutor unui bolnav – art.162 C.pen.; lăsarea în primejdie – art.163 C.pen. al R.Moldova.

Punctul forte în studierea complexă a infracțiunii de lăsare în primejdie sub diverse reglementări normative, constituie examinarea legislației penale a altor state, fapt care ne permite să efectuăm o analiză comparativă între normele juridico-penale autohtone și cele de peste hotarele țării.

Gradul de investigare a problemei la momentul actual, scopul cercetării. Pornind de la necesitatea absolută de cunoaștere a legislației autohtone și având ca obiectiv esențial modernizarea și ajustarea acesteia, am decis în temeiul procedurii doctrinare de a efectua o cercetare multilaterală în spațiul ex-sovietic privind analiza răspunderii penale a faptei de lăsare în primejdie.

Realizarea studiului de drept penal comparat, de asemenea, permite și preluarea practicilor bune

din legislația străină și înlăturarea lacunelor existente în legislația penală autohtonă, fapt ce va fi realizat pe parcursul cercetării respective unde autorul va elucida unele forme de *lege ferenda* propuse în cadrul studiului dat.

Materiale utilizate și metode aplicate. În scopul realizării unei cercetări detaliate a subiectului vizat în lucrare, au fost utilizate cu prioritate un șir de metode, precum ar fi: m. analizei, sintezei, deductivă și metoda comparației. Materialele folosite la realizarea prezentului articol sunt formate din: reperele normative ale actelor legislative atât din Republica Moldova, cât și din comunitatea țărilor ex-sovietice, care au tangență directă cu domeniul supus cercetării.

Rezultatele obținute și discuții. La art.163 C.pen. al R. Moldova este prevăzută răspunderea penală pentru varianta tipică care implică acțiunile ilicite de lăsare în primejdie, ce se realizează prin următoarea modalitate normativă: lăsarea, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza vârstei fragede sau înaintate, a bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămăte fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață. O asemenea faptă antisocială se pedepsește cu amendă în mărime de până la 550 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

La art.163 alin.(2) C.pen. al R. Moldova sunt specificate și două variante agravante ale infracțiunii date. Astfel, comiterea acțiunilor sus-remarcate se referă la provocarea din imprudență:

a) o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) decesul victimei – se pedepsește cu închisoare de până la 4 ani [1, art.163].

Legiuitorul (Rada) de la Kiev a dislocat infracțiunea de lăsare în primejdie la art.135, din cadrul Secțiunii II cu denumirea tipică *Crime în viața și sănătatea persoanei*.

Așadar, potrivit Codului penal al Ucrainei, infracțiunea supusă cercetării constă în: lăsarea în primejdie a unei persoane care este în pericol pentru viață și lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare din pruncie (naștere), bătrânețe, boală sau ca urmare a unei alte stări neajutate, dacă persoana care a plecat – a fost obligată să aibă grijă de această persoană și a avut posibilitatea să-l ajute, precum și în cazul în care el/ea însuși a pus victima într-o stare de pericol pentru viață. Pedepsa pentru o asemenea încălcare normativă constă în privarea de libertate pentru un termen de până la doi ani sau închisoare pentru același termen.

La alin.(2) al articolului precitat, se pedepsește aceleași acțiuni săvârșite de mamă în ceea ce privește nou-născutul, dacă mama nu a fost în stare din cauza nașterii (în cazul lipsei elementelor componente de pruncucidere). O asemenea faptă prejudiciabilă se pedepsește cu restricție de libertate pentru un termen de până la trei ani sau închisoare pentru același termen.

Iar în contextul comiterii acțiunilor de la art.135 alin.(1) și alin.(2) care au cauzat decesul victimei lăsate în primejdie sau alte consecințe grave – se aplică o pedeapsă cu privarea de libertate pentru un termen de la trei până la opt ani, art.135 alin.(3) Cod penal al Ucrainei [2, art.135].

Lăsarea în primejdie cunoaște

o incriminare distinctă și în legea penală a R. Belarus. Prin urmare, art.159 care este stipulat în capitolul 19 cu denumirea generică *Crime împotriva vieții și sănătății* din cadrul secțiunii VII din Codul penal intitulată *Crime împotriva omului*, sancționează acțiunile ilicite de neajutorare a unei persoane care este în pericol, neacordarea asistenței necesare și de urgență, dacă subiectul de drept ar fi putut și avea posibilitatea să o efectueze în mod deliberat, fără a pune în pericol viața sau sănătatea sa sau viața ori sănătatea altora, inclusiv neinformarea instituțiilor ori persoanelor corespunzătoare despre nevoia de acordare a asistenței necesare – art.159 alin.(1) C. pen. al R. Belarus. Asemenea abatere de la normele legale se sancționează cu un serviciu comunitar sau cu o muncă neremunerată și amendă ori cu corecție pentru un termen de până la un an.

Totodată, este de menționat că, abandonarea deliberată de către o persoană care se află într-o stare de pericol pentru viață, care este în pericol și lipsită de posibilitatea de a lua măsuri de autoconservare din cauză copilăriei (vârstei mici), bătrâneței, maladiei de care suferă sau datorită neputinței sale, în cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență victimei și a fost obligat să aibă grijă de el/ea, se pedepsește cu arestarea subiectului de drept sau restricționarea libertății pentru un termen de până la doi ani – art.159 alin.(2) C. pen. al R. Belarus.

Iar ultima variantă tipică potrivit legii penale Belaruse constă în lăsarea în primejdie a unei persoane comisă de un făptuitor, care, din neglijență sau cu intenție indirectă a pus victima într-o stare periculoasă pentru viață și/sau sănătate. O asemenea acțiune, este pasibilă de răspunderea penală și se pedepsește cu arestare sau în-

chisoare de până la trei ani, inclusiv și cu aplicarea unei amenzi – art.159 alin.(3) C. pen. al R. Belarus [3, art.159].

Actele normative din Federația Rusă instituie la art.125 ale Codului penal cu denumirea legislativă *Lăsarea în primejdie*, răspunderea penală pentru faptele antisociale de lăsare fără ajutor a persoanei care se află într-o stare periculoasă pentru sănătate/viață și este lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare din pruncie (vârstă fragedă), bătrânețe, boală sau datorită neputinței sale, în cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență acestei persoane și a fost obligat să aibă grijă de el/ea sau el/ea însuși a pus-o într-o stare periculoasă pentru viață ori sănătate. Pedepsa pentru o asemenea încălcare este una de tipul amenzii în valoare de până la optzeci de mii de ruble sau în cuantumul salariului condamnatului ori al altor venituri pe o perioadă de până la șase luni, sau prin muncă obligatorie pentru o durată de până la trei sute șazeci de ore, ori prin muncă corecțională pentru o perioadă de până la un an sau muncă forțată pentru o perioadă de până la un an ori arestare până la trei luni sau închisoare de până la un an [4, art.125].

În cea mai mare țară din Caucaz, situată între Asia și Europa (Republica Azerbaidjan), secțiunea VIII din Codul penal cu denumirea faptică *Crimele împotriva individului*, instituie capitolul 18 cu denumirea legislativă *Crimele împotriva vieții și sănătății*, care la rândul său, cuprinde art.143, ceea ce are menirea de a proteja relațiile sociale prin intermediul săvârșirii faptei de lipsire a posibilității de a lua măsuri pentru autoconservare în cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență acestei persoane și a fost obligat să aibă grijă de el/ea sau să o pună într-o

stare periculoasă pentru viață ori sănătate.

Astfel, pentru admiterea unor asemenea încălcări, subiectul de drept se pedepsește cu amendă în mărime de la o mie la o mie cinci sute de manat (Manat azer – este unitatea monetară oficială a Azerbaidjanului sau prin muncă corecțională pentru o durată de până la un an, ori închisoare pentru o perioadă de până la șase luni [5, art.143].

Într-o altă fostă republică a Uniunii Sovietice (Armenia), situată între Marea Neagră și Marea Caspică, răspunderea penală pentru lăsarea în primejdie este dislocată la articolul 128 Cod penal.

Prin urmare, în corespundere cu alin.(1) al normei juridice precitate, legiuitorul armean (Adunarea Națională a Armeniei) a prevăzut ca faptă ilicită – neacordarea ajutorului necesar și, în mod evident, de urgență unei persoane aflate în pericol de viață sau neinformarea autorităților relevante despre nevoia de asistență, dacă făptuitorul nu a fost obligat să aibă grijă de persoana vătămată și nu l-a pus în pericol de viață – aceasta din urmă, se pedepsește cu amendă de la cincizeci până la o sută de salarii minime.

Iar lăsarea fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare de pericol pentru viață/sănătate și lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare, dacă făptuitorul a avut o oportunitate reală de a ajuta această persoană și a fost obligat să aibă grijă de el/ea – la fel constituie o infracțiune. O asemenea încălcare se pedepsește cu amendă de la o sută până la cincizeci de salarii minime ori prin arestare pentru o perioadă maximă de două luni calendaristice.

Asemenea, legiuitorul armean a stabilit și unele forme agravante ale acestei fapte, manifestate prin cauzarea decesului victimei

sau alte consecințe grave – art.128 alin.(3) Cod penal al R. Armenia. Pedepsa pentru derogările respective este una de tipul amenzii de la cincizeci la două sute de salarii minime sau prin arestare pentru o durată maximă de trei luni ori cu închisoare pentru o durată maximă de trei ani [6, art.128].

Pe teritoriul anterior de adăpostire a mai multor culturi antice, inclusiv orașul Sarazm din neolitic și epoca bronzului și, mai târziu, gazda regatelor conduse de oameni de diferite credințe și culturi, inclusiv civilizația Oxus, Cultura Andronovo, budismul, creștinismul nestorian, zoroastrianismul, manieismul și islamul – actualmente R. Tadjikistan, Adunarea Supremă a Legislativului a statuat răspunderea juridică pentru lăsarea în primejdie la art.127 Cod penal.

Art.127 prenotat, este incriminat substanțial în cadrul capitolului 16 cu denumirea marginală *Crimele împotriva vieții și sănătății*, cuprins în contextul secțiunii VII, intitulată *Crimele împotriva individului* a Codului penal al Republicii Tadjikistan.

În condițiile descrise, alin.(1) al normei juridice sus-menționate, stabilește pedeapsa cu muncă obligatorie pentru o perioadă de la o sută patruzeci până la două sute patruzeci de ore sau o amendă în valoare de două sute până la patru sute de indicatori pentru calcul ori muncă corecțională până la doi ani – pentru fapta de lăsare în primejdie fără asistență a unei persoane care se află într-o stare sau sănătate de pericol pentru viață și care este lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare din pruncie, bătrânețe, boală ori din cauza neputinței sale în cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență acestei persoane și a fost obligat să aibă grijă de el/ea fie să-l pună într-o stare de pericol pentru viață ori sănătate.

Simultan, este de precizat că, acțiunile menționate supra care au implicat prin neglijență moartea victimei, se pedepsesc cu restricție de libertate pentru un termen de până la trei ani sau cu închisoare pentru un termen de până la doi ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a se angaja în anumite activități pentru un termen de până la trei ani – art.127 alin.(2) Cod penal al R. Tadjikistan.

Circumstanțele agravante ale respectivei sancțiuni sunt instituite în continuarea normei juridice, care se manifestă prin sacrificiul uman (oricărei părți) sau alte consecințe grave, se aplică o pedeapsă cu privarea de libertate de la doi la șapte ani, cu sau fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții ori de a se angaja în anumite activități până la cinci ani – art.127 alin.(3) Cod penal al R. Tadjikistan [7, art.127].

În C.pen. al R. Kazahstan, infracțiunea de lăsare în primejdie este consfințită juridic la art.119. Potrivit alin.(1) al normei prenotate, se sancționează penal – lăsarea în primejdie fără asistență a unei persoane care se află într-o stare sau sănătate de pericol pentru viață și lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare din pruncie (nou-născut), bătrânețe, boală sau ca urmare a unei alte stări neajutorate. În cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență acestei persoane sau a fost obligat să aibă grijă de această persoană sau el însuși l-a pus într-o stare periculoasă pentru viață sau sănătate – se pedepsește cu amendă în quantum de până la o sută de indici lunari de calcul sau prin muncă corectivă în aceeași sumă ori prin angajarea în serviciu comunitar pentru o durată de până la o sută douăzeci de ore sau cu arestare pentru un termen de până la patruzeci și cinci de zile.

Alin. (2) al art.119, instituie răspunderea penală pentru comiterea faptelor de la alin.(1), dar care din neglijență au provocat daune grave sau moderate sănătății unei persoane rămase fără ajutor. Asemenea „gesturi” necorespunzătoare se sancționează cu amendă în quantum de până la două mii de indici lunari de calcul sau prin muncă corectivă în aceeași sumă ori restricție a libertății pentru un termen de până la doi ani sau închisoare pentru același termen.

O variantă agravantă de lăsare în primejdie o reprezintă și rezultatul decesului prin neglijență a unei persoane rămase fără asistență – art.119 alin.(3) Cod penal al R. Kazahstan. Pentru această neglijență admisă, pedeapsa aplicabilă este: privarea de libertate pentru un termen de până la trei ani sau închisoare pentru același termen.

Iar admiterea în mod conștient a acțiunilor remarcate mai sus din cadrul alin.(1), care prin neglijență, implică la survenirea încetării din viață a două sau mai multe persoane, se pedepsește cu privarea de libertate pe un termen de până la cinci ani sau închisoare pentru același termen – art.119 alin.(4) Cod penal al R. Kazahstan [8, art.119].

Lăsarea în primejdie cunoaște o incriminare distinctă și în legea penală a R. Kârgâze. Prin urmare, art.150 care este stipulat în capitolul 23 cu denumire faptică *Crimele pericolului vieții umane și sănătății*, sancționează acțiunile ilicite de lăsarea în primejdie fără asistență a unei persoane aflate într-o stare de sănătate lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru a se păstra și îngriji de sine-stătător din pruncie, bătrânețe, boală sau neputință, dacă autorul însuși i-a pus în pericol viața, inclusiv din cauza drumului, accidentul de transport sau din alte motive a fost obligat să aibă grijă de victimă și

trebuia obligatoriu să o ajute. Pedepșa pentru o asemenea încălcare normativă este una de tipul muncii corecționale din categoria a IV-a sau cu amendă din categoria V, ori cu închisoare din categoria I cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a se angaja în anumite activități pentru un termen de până la doi ani.

O atare modalitate normativă instituie acțiunile de la alineatul (1) din articol sus-grafat, care prin neglijență, a cauzat vătămări grave. Aceasta se pedepsește cu amendă din categoria a VI-a sau închisoare din categoria a II-a cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții ori de a se angaja în anumite activități pentru un termen de până la doi ani – art.150 alin.(2) Cod penal al R. Kârgâzstan [9, art.150].

Uzbekistanul ca o țară din Asia Centrală, care făcea parte din URSS, este renumită pentru moscheile, mausoleele și clădirile sale ridicate pe Marele Drum al Mătăsii – o rută comercială antică între China și Mediterană. Totodată, Republica Uzbekistan este renumită și pentru faptul că, la art.117 din capitolul II intitulat *Crime împotriva sănătății* al Codului penal, a prevăzut răspunderea penală pentru acțiunile ilicite de lăsare în primejdie.

Astfel, potrivit normei incriminatorii, lăsarea în primejdie fără asistență, o persoană care se află într-o stare de pericol pentru viață sau sănătate și este lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare, dacă persoana vinovată a fost obligată și a avut ocazia să-l ajute, sau el/ea însuși a pus victima într-o stare periculoasă care presupunea vătămări corporale moderate sau grave – se pedepsește cu un serviciu comunitar obligatoriu de până la trei sute de ore sau prin muncă corecțională până la doi ani.

Aceleași acțiuni, care au dus la decesul unei persoane, sunt pedepsite cu muncă corecțională de până la doi ani sau restricționarea libertății de la un an la trei ani ori închisoare de până la trei ani – art.117 alin.(2) Cod penal al R. Uzbekistan.

În calitate de circumstanțe agravante ale faptei incriminate la alin. (1), o reprezintă sacrificiul uman (deces) sau alte consecințe grave, care se sancționează cu restricție de libertate de la trei la cinci ani ori închisoare de la trei la cinci ani – art.117 alin.(3) Cod penal al R. Uzbekistan [10, art.117].

În Codul penal al Georgiei, faptele ce prevăd răspunderea penală pentru lăsarea în primejdie sunt dislocate în mai multe norme juridice. Capitolul XXI din legea penală a Georgiei cu denumirea generică *Crearea unui pericol pentru viață și sănătatea umană*, cuprinde, în sine, două articole ce prevăd domeniul de cercetare a prezentului demers științific.

În corespundere cu art.127 cu denumirea legislativă *Punerea în pericol a vieții*, este atrasă la răspundere penală persoana care a creat condiții de pericol pentru viață a unei persoane private de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare. O asemenea faptă se pedepsește cu amendă sau cu arest la domiciliu pe o perioadă de la șase luni la doi ani ori cu închisoare pe o durată de până la doi ani [11, art.127].

Potrivit art.128 cu denumirea tipică *Lăsarea în primejdie*, este sancționat subiectul de drept care a lăsat fără ajutor o persoană ce se afla într-o situație periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare, dacă cel care nu i-a acordat ajutorul era obligat să aibă grijă de el/ea și a avut posibilitatea să-l ajute. Pedepșa pentru o asemenea faptă ilicită este una

de tipul amenzii sau cu muncă corecțională pentru un termen de până la un an ori serviciu comunitar pentru o durată de la o sută douăzeci până la două sute patruzeci de ore, ori cu arest la domiciliu pe o perioadă de la șase luni la doi ani, sau cu închisoare pentru un termen de până la doi ani [11, art.128].

Totodată, este primordial de menționat că, în cadrul capitolului XXXIV al Codului penal Georgian, cu denumirea marginală *Infrațiunea de transport*, este instituit art.279, cu titlul *Lăsarea în primejdie cauzată de căpitanul navei maritime*, ce prevede răspunderea penală pentru – abandonarea efectuată de către comandantul unei nave care a pus în pericol persoanele ce se află pe navă maritimă și care au decedat pe mare sau pe o altă cale navigabilă, dacă această asistență ar putea fi oferită de comandant fără a crea un pericol grav pentru navă, echipajul sau pasagerii săi. Asemenea încălcare legislativă se pedepsește cu amendă sau cu arest la domiciliu pe o perioadă de la șase luni la doi ani ori cu privarea de libertate pe un termen de până la doi ani cu privarea de dreptul de a ocupa funcția sau să se angajeze în activități pe un termen de până la trei ani [11, art.279].

Situația tensionată care a avut loc în ultima perioadă de timp în Ucraina, a avut ca consecință separarea provinciei Donețk de regiunea Donbas, care până în anul 2014 erau un tot întreg. Prin urmare, devenind independentă de *facto*, Republica Populară Donețk și-a adoptat propria lege penală, care la art.126, elucidează răspunderea penală privind infrațiunea de lăsare în primejdie. Fapta dată, privind aplicarea răspunderii penale în regiunea Donețk este manifestată prin următoarea modalitate normativă – lăsarea fără ajutor

a unei persoane care se află într-o stare sau o sănătate periculoasă pentru viață și lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare din pruncie, bătrânețe, boală sau datorită neputinței sale, în cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență acestei persoane și a fost obligat să aibă grijă de el/ea sau el însuși a pus-o într-o stare ori o sănătate periculoasă pentru viață – se pedepsește cu amendă în valoare de până la optzeci de mii de ruble sau în quantumul salariului condamnatului ori al altor venituri pe o perioadă de până la șase luni, sau prin muncă obligatorie pentru o durată de până la trei sute șazeci de ore, ori prin muncă corecțională pentru o perioadă de până la un an sau muncă forțată pentru o perioadă de până la un an ori arestare până la trei luni sau închisoare de până la un an [12, art.126].

Într-o ultimă țară din Asia Centrală abordată în prezenta cercetare Republica Turkmenistan, ca fostă republică constituantă a Uniunii Sovietice până, în 1991, când și-a proclamat independența, infracțiunea de lăsare în primejdie își are sediul normativ de incriminare la art.125, din cadrul capitolului 16 cu denumirea tipică *Crime împotriva vieții și sănătății*, cuprins în conținutul secțiunii VII, cu denumirea generică *Crime împotriva personalității*.

Prin urmare, în condițiile normei legislative prenotate, lăsarea fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare sau sănătate de pericol pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru autoconservare din pruncie, bătrânețe, boală sau datorită neputinței sale, în cazurile în care făptuitorul a putut să acorde asistență acestei persoane și a fost obligat să aibă grijă de el/ea sau, el însuși, l-a pus într-o stare de pericol pentru viață – constituie o

infracțiune. O asemenea faptă este pedepsită cu muncă corecțională pentru un termen de până la doi ani ori închisoare pentru un termen de până la doi ani.

Obiectul principal al acestei crime este viața sau sănătatea oamenilor. Se pare că se angajează și pe ordinea publică (un obiect suplimentar), deoarece încalcă grosolan ideile morale consacrate despre comportamentul adecvat al membrilor societății și, în acest sens, este ordinea publică. În ceea ce privește latura obiectivă, aceasta este angajată numai sub formă de inacțiune, exprimată în părăsirea fără acordarea ajutorului unei persoane care se află într-o stare de pericol și, în același timp, este lipsită de posibilitatea de a lua măsuri pentru a se păstra din cauza vârstei fragede, a bătrâneții, a bolii sau a neputinței sale.

Obligația unei persoane de a avea grijă de persoanele vătămate ar trebui să fie numai de natură legală și se poate baza pe lege (cum ar fi obligația părinților de a avea grijă de copiii lor minori, obligația copiilor adulți de a avea grijă de părinții lor în vârstă), de la angajare sau relații oficiale (responsabilități ale profesorului, îngrijitorului despre copiii încredințați), administrarea căminului de îngrijire pentru a avea grijă de acesta din urmă (din îndatoririle unei dădace, asistentă, gardă de corp, ghid într-o trăsură feroviară etc.). O obligație morală (de exemplu, o persoană oferită voluntar pentru a avea grijă de un copil) nu se presupune a fi *un corpus delicti*.

Latura obiectivă a componentei acestei infracțiuni este formulată astfel încât acordarea de asistență unei persoane aflate în nevoie poate necesita două grade diferite de risc pentru subiect. Așadar, în primul caz, dacă făptuitorul „a avut ocazia să acorde asistență

persoanei și a fost obligat să aibă grijă de ea”, atunci, după cum rezultă din această sintagmă, el nu este răspunzător penal atunci când nu a fost în măsură să ofere asistență, inclusiv dacă era plin de pericol pentru viața și sănătatea proprie (de exemplu, un profesor de școală nu este obligat legal să se grăbească într-un foc puternic pentru a salva elevii dintr-un incendiu). În același timp, trebuie avut în vedere faptul că posibilitatea de a oferi asistență ar trebui luată în considerare în mod specific, ținând cont de caracteristicile subiectului. Așadar, în orice caz, bodyguardul „are ocazia” să ofere asistență persoanei protejate de acesta, cu risc pentru propria viață sau sănătate, deoarece el este pregătit special pentru acest lucru. În cel de-al doilea caz (un grad de risc mai mare), făptuitorul însuși a pus victima într-o stare de pericol pentru viață și nu contează dacă există un pericol pentru propria sa viață în acordarea de asistență.

Pentru a califica o infracțiune, nu contează dacă subiectul infracțiunii a fost vinovat de a pune o altă persoană într-o stare de pericol pentru viață sau că el însuși a încălcat orice norme de siguranță. Așadar, în practica judiciară, abandonul deliberat de către șofer fără asistența unei persoane rănite într-un accident de circulație cu participarea sa, indiferent dacă șoferul a fost vinovat de încălcarea regulilor de circulație sau accidentul a fost rezultatul vinovăției cu încălcarea regulilor drumului din partea victimei în sine. Principalul lucru este prezența unei relații de cauzalitate între acțiunile subiectului infracțiunii și debutul unei afecțiuni periculoase pentru viața unei alte persoane („s-o stabilească de la sine”).

Componenta acestei infracțiuni este formală. Infracțiunea este considerată finalizată atunci când

partea vinovată sustrage asistarea unei persoane într-o stare care este în pericol pentru viață sau sănătate, indiferent de apariția unor consecințe dăunătoare – există o posibilitate destul de reală de apariție a acestora în aceste condiții.

Forma de vinovăție în comiterea acestei infracțiuni este intenție directă. Persoana își dă seama că lasă victima într-o stare de pericol pentru viață și vrea să plece.

Dacă persoana vinovată a plasat o altă persoană într-o stare de pericol pentru viață în timpul tentativei de omor sau a vătămării intenționate a sănătății, calificările suplimentare prevăzute la art.125 Cod penal al R. Turkmenistan, nu sunt necesare, deoarece lăsând în pericol – este o parte a laturii obiective a compunerii acestor infracțiuni.

Lăsarea în pericol, în opinia doctrinară, nu absoarbe infracțiuni, cum ar fi îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor profesionale de către un lucrător medical (art.122 din Codul penal al R. Turkmenistan) – datorită coincidenței incomplete a obiectelor infracțiunilor și a gravității mai mari a sancțiunilor prevăzute art.122, precum și neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a îndatoririlor profesionale de protecție a vieții și sănătății minorilor (art.123 din Codul penal al R. Turkmenistan) – și din cauza coincidenței incomplete a obiectelor [13, art.125].

Concluzie. Ca urmare a celor menționate în conținutul prezentului demers științific, rezultă o necesitate stringentă de a elabora o nouă variantă tipică a normei juridice de lăsare în primejdie.

În condițiile descrise, se propune cu inițiativă de *lege ferenda*, următoarea modalitate normativă a articolului 163 din Codul penal al Republicii Moldova:

Articolul 163. Lăsarea în primejdie

(1) *Lăsarea, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza vârstei fragede sau înaintate, a bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 550 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.*

(2) *Săvârșirea acțiunilor precitate la alin.(1), care au provocat:*

a) *o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;*

b) *decesul unei persoane – se pedepsește cu închisoare de până la 4 ani.*

(3) *Comiterea acțiunilor prenotate la alin.(1), care au provocat decesul a două sau mai multe persoane – se pedepsește cu închisoare de la 5 la 8 ani.*

Referințe bibliografice

1. Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002 // Monitorul Oficial nr.72-74 din 14.04.2009;
2. Codul penal al Ucrainei nr.2341 din 5 aprilie 2001, cu ultimele modificări și completări din 17 martie 2020;
3. Codul penal al Republicii Belarus nr.275 din 9 iulie 1999, cu ultimele modificări și completări din 11 noiembrie 2019;
4. Codul penal al Federației Ruse, adoptat de către Duma de Stat la 24 mai 1996, cu ultimele modificări și completări din 07 aprilie 2020;
5. Codul penal al Republicii Azerbaidjan nr.787 din 30 decembrie 1999, cu ultimele modificări și completări din 9 iulie 2019;
6. Codul penal al Republicii Armenia din 18 aprilie 2003;
7. Codul penal al Republicii Tadjikistan nr.574 din 21 mai 1998, cu

ultimele modificări și completări din 2 ianuarie 2020;

8. Codul penal al Republicii Kazahstan nr.226 din 3 iulie 2014, cu ultimele modificări și completări din 16 aprilie 2020;

9. Codul penal al Republicii Kârgâzstan nr.19 din 2 februarie 2017, cu ultimele modificări și completări din 3 aprilie 2020;

10. Codul penal al Republicii Uzbekistan cu ultimele modificări și completări din 20 aprilie 2020;

11. Codul penal al Georgiei din 22 iulie 1999, cu ultimele modificări și completări din 17 aprilie 2020;

12. Codul penal al Republicii Populare Donețk, adoptat prin rezoluția Președintelui Consiliului de miniștri nr.28-1 din 19 august 2014;

13. Codul Penal al Republicii Turkmenistan nr.222 din 12 iunie 1997, în vigoare din 01 ianuarie 1998, cu ultimele modificări și completări din 09 noiembrie 2013.